

Socijalni dijalog u Srbiji koga nema

Promene političkog i ekonomskog sistema u Srbiji krajem prošlog i početkom ovog veka uslovile su promenama u svim sferama društvenog života a samim tim i u sindikatima.

Srpski sindikati su u tim okolnostima pokazali nespremnost a kasnije se pokazalo i nesposobnost da se sa tim promenama nose. Zatrpane su nas nove ideologije, politički i sindikalni pluralizam, kapitalizam u svom esencijalnom obliku, pljačkaške privatizacije,... Tada smo od svojih kolega iz Evrope dobili poruku da je rešenje svih ovih muka socijalni dijalog. Malo ko u Srbiji je stvarno znao šta to ustvari znači pa smo iz tog razloga taj socijalni dijalog počeli selektivno da primenjujemo, kako je ko znao, umeo i mogao.

2002. godine u Srbiji je na osnovu Zakona zaživeo socijalno-ekonomski savet. To je bilo mesto gde su sindikati, poslodavci i predstavnici politike trebali da iznađu rešenja za sve nedaće koje smo imali. Pre 15 godina sam govoreći o SES rekao nešto što smatram i danas sasvim ispravnim a što oslikava SES: „Što se krivo rodi vreme ne ispravi.“ Ova ocena nije izraz lične zluradosti, ona je nastala na osnovu izjava, nalaza i prakse učesnika SES, mesta gde je socijalni dijalog treba da živi i iskaže svoj pun kapacitet.

„Socijalni dijalog u Srbiji u Srbiji nema“ kažu kolege iz sindikata koji već 14 godina sede (ne rade) u SES za to primaju za srpske uslove zamašne apanaže a minimalnu zaradu drže na visini od 121 dinara (1 evro =123 din), a to je za 8 puta manje nego u Nemačkoj.

Praktično, socijalni dijalog u Srbiji ne postoji i to izjavljuju predstavnici SSSS i UGS“Nezavisnost“ koji su učesnici u radu SES. Takvo stanje socijalnog dijaloga je uzrokovalo donošenje Zakona o radu, koji je sve samo ne želja radnika.

Pored toga u Srbiji nema Opšteg kolektivnog ugovora a imali smo ga, ne zna se koliko imamo sindikata, koji su stvarno reprezentativni, koja su udruženja poslodavaca reprezentativna, nema konsenzusa ni oko jednog važnog socijalnog pitanja, propisa, zakona. SES je neproduktivan i korumpiran.

O socijalnom dijaluobično govore oni koji ga ne upražnjavaju a koji su za njega odgovorni, izlaze istraživanja, knjige, troše se milioni evra a socijalnog dijaloga ni u tragovima.

U maju 2016. godine predstavljeni su rezultati Tvinning Projekta „Unapređivanje socijalnog dijaloga“ u Srbiji. O Projektu EU u Srbiji je govorio Majkl Devenport šef delegacije EU u Srbiji koja je i finansijer Projekta vrednog 1,5 miliona evra. Devenport je između ostalog rekao da je socijalni dijalog ključni element evropskog projekta, da se njime podstiče ekonomski napredak i društvena stabilnost.

Ako je to tako, onda bi korisnici sredstava Projekta „Unapređenje socijalnog dijaloga u Srbiji“ trebalo da vrate potrošeni novac.

U sklopu predpristupnih pregovora postaviće se pitanje stanja socijalnog dijaloga u Srbiji. Jedva čekam odgovor i ko će biti izvestilac po tom pitanju.

Evropska komisija u svom izveštaju za Srbiju iz 2015. godine ocenjuje da „Socijalni dijalog u Srbiji treba znatno ojačati na svim nivoima. Konsultacije sa SES o Izmenama Zakona su i dalje ograničena. Ostvaren je mali napredak u razvoju tripartitnog dijaloga na nivou lokalnih samouprava. Potpisano je nekoliko Kolektivnih ugovora na granskom nivou. Bipartitni dijalog je i dalje slab.“

Osnovni uzrok nepostojanja zadovoljavajućeg socijalnog dijaloga je nepostojanje dijaloga među sindikatima. Takvu situaciju političari i poslodavci obilno koriste na štetu interesa radnika.

O stanju socijalnog dijaloga u Srbiji možda najbolje govori anegdota iz jednog srpskog preduzeća, gde su se radnici pobunili i započeli štrajk. Poslodavcu je postavljeno pitanje, kada će započeti pregovori, tj. socijalni dijalog, odgovorio je: „Kad pobedim“.